

Titulació	Tipus	Curs
Estudis Teatral	OP	1

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Jane Llige

Correu electrònic: jordi.jane@uab.cat

Equip docent

Nuria Llorens Moreno

Francesc d'Assis Cortes Mir

Anna Corral Fulla

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Cap

Objectius

L'objectiu d'aquest mòdul és subministrar eines metodològiques per a l'anàlisi de les relacions, confluències, interseccions i fronteres creatives entre els models d'escriptura i escenificació de les arts teatrals i els codis narratius, figuratius i d'organització formal de disciplines afins com ara les arts plàstiques, la música o el cinema. No es tracta d'oferir una anàlisi exhaustiva de totes les possibles connexions entre les distintes arts, sinó de proporcionar incursions significatives que completin i enriqueixin les diverses perspectives d'estudi de les arts escèniques.

Resultats d'aprenentatge

1. CA12 (Competència) Demostrar a través de la formulació de preguntes i hipòtesis rellevants la capacitat de reflexió al voltant de la naturalesa multidisciplinària del fenomen teatral i les seves possibilitats creatives i comunicatives.

2. KA20 (Coneixement) Identificar les metodologies d'investigació transdisciplinàries que permetin relacionar les arts escèniques amb les arts plàstiques, la música o el cinema segons els marcs conceptuals pertinents.
3. KA21 (Coneixement) Integrar els mètodes d'investigació de les arts plàstiques, la música o el cinema amb els propis de les arts escèniques per a obtenir un enfocament original que així mateix permeti comparar els processos creatius respectius.
4. SA17 (Habilitat) Aplicar un enfocament crític a l'observació i l'anàlisi d'un objecte d'estudi en què les arts escèniques conflueixin amb les arts plàstiques, la música o el cinema.
5. SA18 (Habilitat) Utilitzar fonts documentals i bibliogràfiques de diferents àmbits disciplinaris amb l'objectiu d'enriquir i aprofundir el coneixement del fenomen teatral, per si mateix interdisciplinari.

Continguts

1. Teatre i cinema

En aquest bloc examinarem les relacions entre el teatre i el cinema; en particular, la manifestació de la teatralitat en el setè art. S'abordarà, per tant, la classificació de les diverses modalitats en què la teatralitat es manifesta en el cinema a partir d'estudis realitzats per especialistes de la matèria. S'oferirà igualment una panoràmica dels diferents enfocaments metodològics adoptats en l'estudi de l'adaptació cinematogràfica. En segon terme, el seminari se centrarà en un estudi detallat de tres autors dramàtics i tres cineastes de prestigi dins el que s'anomena cinema d'autor o cinema independent: 1) *Faust I* (1808) de Goethe - adaptació de F.W. Murnau, (1926) 2) *Die bitteren Tränen der Petra von Kant* [Les amargues llàgrimes de Petra von Kant] de R.W. Fassbinder (1971) - adaptació de R.W. Fassbinder, *Die bitteren Tränen der Petra von Kant* (1972); 3) *Juste la fin du monde* [Just la fi del món] de Jean-Luc Lagarce (1990) - adaptació de Xavier Dolan, *Juste la fin du monde* (2016)

2. Les arts plàstiques i les arts d'escena

L'espectacle teatral neix de la confluència de la paraula, la música, el so, la imatge i el moviment, en el temps i l'espai. Dit d'una altra manera, l'art del teatre sorgeix de la combinació o la síntesi de diverses arts. En temps de les avantguardes, la recuperació de la idea de l'espectacle escènic entès com un tot orgànic en què col·laboren o coincideixen diferents disciplines artístiques –un concepte antic i consubstancial a les arts escèniques– va impulsar la superació de les convencions teatrals del segle XIX i va contribuir d'una manera decisiva a obrir camins d'experimentació i renovació, i a ultrapassar els límits tradicionals de l'espectacle teatral. Aquesta noció farà de fil conductor d'aquest seminari. Traçarem un recorregut a través de la història de l'escena contemporània, des de les avantguardes fins els nostres dies, a partir d'una selecció d'artistes i de muntatges. El seminari proposa un acostament a l'escena moderna dins d'un ampli context de referències artístiques –parant especial atenció a les plàstiques– i persegueix incentivar la reflexió entorn de la naturalesa multidisciplinària del fenomen teatral i les seves possibilitats creatives i comunicatives.

3. Música i les arts d'escena

En el darrer bloc de l'assignatura ens centrarem en els següents punts:

1. Elements constitutius del llenguatge líric: taxonomies
2. Marc escènic i marc sonor com espais de recerca als diferents gèneres lírics
3. L'anàlisi dramàtica a l'òpera:
 - 3.1. La relació text-música
 - 3.2. La dramàtica al decurs del temps
 - 3.3. El panorama contemporani a l'òpera
4. L'anàlisi dramàtica al tercer gènere: teatre musical i altres subgèneres

4.1. La relació text-música

4.2. *Opéra-comique*, sarsuela i *Savoy opéra*

4.3. El musical contemporani i les seves projeccions de futur

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives i debats	30	1,2	
Tipus: Supervisades			
Tutories i elaboració de treballs	60	2,4	
Tipus: Autònomes			
Lectura, estudi i elaboració de treballs	60	2,4	

1. Teatre i cinema

Les classes tindran caràcter de seminari. Es treballarà a partir (i) d'articles teòrics sobre la qüestió i (ii) de textos dramàtics de lectura obligatòria, així com del visionament d'una adaptació cinematogràfica de cadascuna de les obres treballades. Cada sessió es dividirà en tres segments: a) lliçó introductòria sobre les relacions entre teatre i cinema, b) anàlisi d'una obra teatral i c) treball sobre l'adaptació cinematogràfica.

1. Les arts plàstiques i les arts escèniques

A classe treballarem els temes de manera oberta i dialògica, a partir la documentació que facilitarà la professora, de les seves presentacions i de l'anàlisi i comentari de diverses fonts visuals i textuais per part dels estudiants.

1. Música i arts escèniques

Les classes teòriques es combinen amb la lectura, l'anàlisi de materials i documents diversos per tal de generar un debat crític sobre les diferents línies de recerca en l'àmbit de les arts escèniques.

Es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura" per tal de recordar al professorat la necessitat de potenciar les enquestes entre l'alumnat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Activitat a cada bloc	30%	0	0	CA12, KA20, KA21, SA17, SA18
assistència i participació activa	10%	0	0	CA12, KA20, KA21, SA17, SA18
Elaboració d'un treball	50%	0	0	CA12, KA20, KA21, SA17, SA18
Visita guiada al Liceu	10%	0	0	CA12, KA20, KA21, SA17, SA18

L'avaluació continuada

L'avaluació continuada se centrarà en l'elaboració d'un treball de curs, on es desenvoluparà algun dels aspectes o temàtiques presentats en algun dels tres mòduls de què consta l'assignatura; aquest treball constituirà el 50% de la nota. En iniciar el curs, s'especificaran les característiques dels treballs de cada bloc per tal que els alumnes puguin decidir sobre quin dels blocs volen fer el seu treball.

A banda, tots els alumnes duran a terme una activitat avaluativa en la qual se veuran reflectits tots els blocs. Aquesta activitat serà de petit format: ressenya d'un llibre que comptabilitzarà un 30% de la nota total

Es programarà una sortida guiada al Liceu com a activitat avaluativa (10%)

L'assistència i participació a classe comptabilitzarà un 10%.

L'estudiant que no pugui acreditar una assistència superior al 60% no serà avaluat.

Els exercicis proposats han d'acomplir els requisits d'un treball acadèmic habitual, tot incloent-hi les referències bibliogràfiques a peu de pàgina.

Són recuperables tots els comentaris i treballs sobre les activitats fetes a classe sempre que l'estudiant no tingui cap tasca amb un no presentat.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

La detecció de plagi (parcial o integral) en els exercicis proposats implica el suspens del mòdul complet.

L'avaluació única

L'avaluació única constarà de tres proves, una per a cada bloc de l'assignatura, que comptaran per igual (50% de la nota) i

l'elaboració d'un treball a escollir dels blocs que es presentarà el dia fixat per a l'avaluació (50% de la nota):

- 1) Teatre i cinema: Presentació oral d'un dels temes inclosos al programa d'aquest bloc, assignat per sorteig.
- 2) Les arts plàstiques i les arts d'escena: Presentació oral d'un dels temes inclosos al programa d'aquest bloc, assignat per sorteig

Música i les arts d'escena: Prova oral, de tipus teòric, amb preguntes sobre dramatúrgia i música al gènere líric.

NOTES ADDICIONALS

1. En el moment de la realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

2. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. Si es produeixen diverses irregularitats en els actes, la qualificació final d'aquest assignatura serà zero.

3. En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptar el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

4. En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en capde les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avaluï amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Bibliografia

1. Teatre i cinema

Aumont, J./Marie, M. *L'analyse des films*. Paris : Armand Colin, 1988.

Abuín González, Anxo. *El teatro en el cine*. Madrid: Cátedra, 2012.

Bazin, André. *¿Qué es el cine?*. Madrid: Rialp, 1990.

Ramón Carmona. *Cómo se comenta un texto fílmico*. Madrid: Cátedra, 1993;

Cartmell, Deborah & Whelehan, Imelda. *Screen Adaptation: Impure Cinema*. London:

Palgrave Macmillan, 2010

Corrigan, Timothy (ed. and introd.). *Film and Literature: An Introduction and Reader*.

London: Routledge, 2012.

Feldman, Simon. *La composición de la imagen en movimiento*. Barcelona: Gedisa, 1995

Gaudreault, André/ Jost, François. *El relato cinematográfico. Cine y narratología*.

Barcelona: Paidós, 1995.

Gaudreault, André. *From Plato to Lumière: Narration and Monstration in Literature*

and Cinema. Toronto: University of Toronto Press, 2009.

Gaudreault, André. *Du Littéraire au filmique : système du récit*. Paris : Méridiens

Klincksieck, 1989.

Guarinos, Virginia. *Teatro y cine*. Sevilla: Padilla Libros, 1996.

Francisco Gutiérrez Carbajo. *Literatura y cine*. Madrid : UNED (Educación

Permanente), 1993.

- Hamon-Siréjols, Christine, Jacques Gerstenkorn et André Gardies. *Cinéma et théâtralité*. Lyon, Aléas, 1994.
- Helbo, André. *L'adaptation. Du théâtre au cinéma*. Paris : Armand Colin, 1997.
- Relinger, Jean. «La théâtralité au cinéma», en Anne Larue (ed.), *Théâtralité et genres littéraires*. Poitiers : Publications de La Licorne, 1992, 133-139.
- Sánchez Noriega, José Luis. *De la literatura al cine: teoría y análisis de la adaptación*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Stam, Robert. *Teoría y práctica de la adaptación*. Mexico DF: Universidad Nacional Autónoma de Mexico, 2014.
- Stam, Robert/Raengo, A. [Literature and Film: A Guide to the Theory and Practice of Adaptation. Oxford: Blackwell, 2005.](#)
- Stam, Robert. *Reflexivity in Film and Literature. From Dom Quixote to Jean-Luc Godard*. Michigan: UMI Research Press, 1985
2. Arts plàstiques i arts d'escena
- APPIA, Adolphe, La música y la puesta en escena, La obra de arte viva, AISGE, Madrid, 2014.
- BABLET, DENIS, *L'oeuvre d'art totale*, CNRS, París, 1995.
- BEACHAM, Richard, C, *Adolphe Appia, Theatre Artist*, Cambridge University Press, Cambridge, 1987.
- BRAYSHAW, T; FENEMORE, A. i WITTS, N., *The Twenty-First Century Performance Reader*, Routledge, London, 2020.
- BROCKETT, Oscar G., *History of the theatre*, Pearson, Boston, 2017.
- CASSIERS, Guy, *Entretiens*, Actes Sud, París, 2017.
- CASTELLUCCI, Romeo i Claudia, *Los peregrinos de la materia*, Continta me tienes, Madrid, 2017.
- CRAIG, Edward Gordon, *Escritos sobre teatro*, Asociación de directores de escena, Madrid, 2011.
- HUBERT, Marie-Claude, *Les grandes théories du théâtre*, Armand Colin, Paris, 2005.
- CAHN, Isabelle, *Le théâtre de l'Oeuvre 1893-1900: Naissance du théâtre moderne*, Musée d'Orsay, abril-juliol 2005, Paris, 2005.
- GOLDBERG, RoseLee, ***Performance Art. From Futurism to the Present***, Thames and Hudson, London, 2014.
- GUIDICELLI, Carole, ***Surmarionnettes et mannequins. Craig, Kantor et leurs héritages contemporains***, L'Entretiens, Institut International de la Marionette, Lavérune, 2013.
- HUXLEY, Michael i WITTS, Noel (eds.), ***The Twentieth-Century performance reader***, Routledge, London, 2002.
- MNOUCHKINE, Ariane, ***El arte del presente***, Trilce, Montevideo 2007.
- SÁNCHEZ, José A. *Dramaturgias de la imagen*, Ed. Universidad de Castilla-La Mancha, Cuenca, 2002.

SANCHEZ, José A., *La escena moderna. Manifiestos y textos sobre el teatro de la época de las vanguardias*, Akal, Madrid, 1999.

TESSARI, Roberto, *Teatro e avanguardia storiche*, Laterza, Bari, 2005.

VVAA., *Painters in the theatre. (The european avantgarde)*, Museo del Prado, Madrid, 2002.

3. Música i arts d'escena

Abbate, Carolyn; Parker, Roger. *A History of Opera: the last four hundred years*. Allen Lane, 2012.

Alier, Roger. *Historia de la ópera*. Barcelona, Ma non troppo, 2002.

Arblaster, Anthony. *Viva la liberta! Politics on Opera*. London, Verso, 1997.

Barbulescu, Cristina. *Les opéras européens aujourd'hui: comment promouvoir un spectacle?*. Paris, L'Harmattan, 2012.

Brandenberger, T (ed). *La zarzuela y sus caminos. Del siglo XVII a la actualidad*. Berlin, Lit Verlag, 2016.

Bravo, Isidre. *L'escenografia catalana*. Barcelona, Institutdel Teatre, 1986.

Cannon, Robert. *Opera*. Cambridge, Cambridge University Press, 2012. (disponible on-line a la UAB)

Casares, Emilio (coord). *Diccionario de la Zarzuela. España e Hispanoamérica*. Madrid, ICCMU, 2002.

Cooke, Mervyn (ed). *The Cambridge companion to twentieth-century opera*. Cambridge, Cambridge University Press, 2011. (disponible on-line a la UAB)

Dahlhaus, Carl. *Drammaturgia dell'opera italiana*. Torino, EDT, 2005 (2ª ed).

Everett, Willian. *The Cambridge companion to the musical*. Cambridge, Cambridge University Press, 2017. (disponible on-line a la UAB)

Gänzl, Kurt. *The Encyclopedia of the musical theatre*. New York, Schirmer Books, 2001.

Gosset, P. *The Operas of Romanticism: Problems of Textual Criticism in 19th Century Opera*. Princeton, 1979.

Griffiths, Paul. "Opera, MusicTheater". *Modern Music: The Avant Garde Since 1945*. Londres, Dent, 1981.

Harris-Warrick, Rebecca. *Dance and Drama in Franch Baroque Opera: A History*. Cambridge, Cambridge University Press, 2016. (disponible on-line a la UAB)

Körner, Axel; Kühn, Paulo M. *Italian Opera in Global and Transnational Perspective: Reimagining Italianità in Long Nineteenth Century*. Cambridge, Cambridge University Press, 2022. (disponible on-line a la UAB)

Lacombe, Hervé (ed). *Historie de l'Opéra Français (3 vols)*. Paris, Fayard, 2020.

Levin, David. J. *Unsettling Opera. Staging Mozart, Verdi, Wagner and Zemlinsky*. Chicago, University of Chicago Press, 2007.

Nattiez, J.-J. *Wagner androgyne*. Paris, Bourgois, 1990.

Nieva, Francisco. *Tratado de escenografía*. Madrid, RESAD, 2000.

Parker, Roger. "The Opera Industry", dins Jim Samson (ed) *The Cambridge History of Nineteenth Century Music*. Cambridge, Cambridge University Press, 2002, p. 133-147.

Perroux, Alain. *La Comédie musicale: mode d'emploi*. Paris, Avant-scène opéra, 2009.

Pestelli, Giorgio; Bianconi, Lorenzo. *Opera Production and its resources*. Chicago, University of Chicago Press, 1998.

Peterson, Mia. *75 años de historia del musical en España (1930-2005)*. Madrid, Ediciones Autor, 2010.

Roland Barthes: *Image, musique, texte*. London, Fontana Press, 1977.

Rosselli, John. *The Opera Industry in Italy from Cimarosa to Verdi*. Cambridge, Cambridge University Press, 1984.

Smith, Patrick. *The Tenth Muse: A historical Study of the opera libretto*. New York. Knopf, 1970.

Snowman, David. *La Ópera. Una historia social*. Madrid, Siruela, 2016.

Taylor, Millie. *Musical theatre, realism and entertainment*. Cambridge, Cambridge University Press, 2020.
(disponible on-line a la UAB)

Vv. Aa. *Opéra et mise en scène*. Paris, L'Avant-Scène, 2007 (versió en paper i/o pdf).

Young, David. *How to direct a musical Broadway-your way!*. New York, Routledge, 1995.

Programari

no

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda